

BULETIN INFORMATIV nr.3

Învățarea bazată pe probleme

Prin acest al treilea număr al Buletinului CDA (BCDA), ne propunem să continuăm demersul nostru de abordare a educației din perspectiva centrării pe student. Așa cum probabil vă amintiți, în numărul anterior al BCDA am făcut o scurtă introducere despre învățarea centrată pe student (*BCDA, nr.2/2017*). În acest număr, dintre toate abordările educaționale ce pun accentul pe implicarea studentului în procesul educațional, am ales să prezentăm o abordare instructivă care, asemenea învățării centrate pe student, este des vehiculată în spațiul educațional, dar mai puțin cunoscută la nivel operațional.

În acest număr

ÎNVĂȚAREA BAZATĂ PE PROBLEME (PBL)

O perspectivă comprehensivă asupra conceptului

CONTEXTE ÎN CARE FUNCȚIONEAZĂ PBL

Exemple ale unor contexte universitare în care PBL funcționează cu succes

AVANTAJELE ȘI DEZAVANTAJELE ABORDĂRII PBL

O analiză constructivă a conceptului în vederea utilizării în context național

UN PROIECT MARCA CDA-UVT (CNFIS-FDI-2017-0518)

Colaborarea dintre Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea din Maastricht pentru un învățământ centrat pe student prin PBL

CONFERINȚA NAȚIONALĂ EDUCAȚIA AZI ȘI GALA PROFESORULUI BOLOGNA

Invitație participare workshopuri PBL

O perspectivă comprehensivă asupra conceptului

Învățarea prin investigație (eng. Enquiry-based learning-EBL) este un termen-umbrelă pentru mai multe abordări instructiv - educative ce pot contribui la implementarea unui învățământ centrat pe student (O'Rourke și Kahn, 2005). Kirschner, Sweller and Clark (2006) identifică următoarele demersuri cunoscute ca variante ale abordării centrate pe student din perspectiva EBL:

- învățarea prin descoperire (eng. discovery learning),
- învățarea experiențială (eng. experiential learning),
- învățarea constructivistă (eng. constructivist learning),
- învățarea bazată pe probleme (eng. problem-based learning).

În acest număr, ne vom concentra atenția asupra ultimei abordări din lista de mai sus, învățarea bazată pe probleme (eng. problem-based learning-PBL). PBL este parte a schimbării paradigmei de la predare la învățare (Barr și Tagg, 1995). Accentul în PBL este pus predominant pe ceea ce studenții învață, profesorii jucând rolul de facilitatori ai învățării. PBL este o versiune a EBL care folosește cazuri (scenarii construite) ce etalează o problemă pe care studenții o folosesc ca punct de plecare pentru a descoperi informații și a formula opinii și soluții diverse.

Una dintre principalele caracteristici care diferențiază PBL de celelalte forme ale EBL este aceea că problema este prezentată studenților înainte de procesul de învățare, tutorele intervenind ulterior, atunci când este cazul, cu clarificări, dar bazându-se pe ceea ce studenții au descoperit în lectura lor. O altă caracteristică definitorie pentru PBL este autonomia; studenții își definesc singuri obiectivele, ce anume au nevoie să cerceteze și să învețe, ceea ce aduce cu sine responsabilitatea surselor de informație (Barrett, 2005). Pentru o mai bună înțelegere a PBL la nivel operațional, descriem mai jos caracteristicile acestei abordări:

o **Durata** unui tutorial este de 2 ore. Timpul este împărțit în două momente importante: discutarea descoperirilor cu privire la cazul anterior, posibile explicații și soluții, și mai apoi discutarea noului caz. Graficul 1 (Moust, Berkel și Schmidt, 2005) prezintă pașii ce trebuie parcurși în aplicarea PBL.

Grafic 1. Tehnica celor 7 pași (apud Moust, Berkel și Schmidt, 2005)

o **Tutorele/profesorul** este un facilitator al învățării al cărui rol nu este să furnizeze informații sau să instruiască, ci mai degrabă să coordoneze grupul (Dart, Trinity și Saints, 2009).

o **Un grup mic** de studenți (8-12) lucrează împreună. Studenții joacă roluri diferite; există un președinte, un rezumător, o persoană care ține evidența timpului, iar restul se ocupă de citirea problemei (eng. chairperson, scribe, timekeeper and reader of the problem).

o Se prezintă o **problemă** deschisă, de obicei sub forma unui studiu de caz formulat special, astfel încât să nu producă o singură rezolvare.

o **Studenții** discută problema, clarifică faptele prezentate, definesc problema și fac un brainstorming bazat pe cunoștințele anterioare. Identifică ceea ce nu știu și ce trebuie să studieze pentru a rezolva problema și stabilesc un plan de acțiune.

o Studenții se angajează într-un proces de **studiu individual** care poate include: cărți, baze de date, resurse web etc. Timp de câteva zile, studentul are sarcina să citească, să sintetizeze și să judece critic validitatea și utilitatea informațiilor parcurse.

o În prima oră din tutorialul următor își împărtășesc informațiile găsite și **lucrează împreună** la rezolvarea problemei, pentru ca în final să prezinte soluția problemei.

o Toți cei care au participat **revăd** ceea ce au învățat din rezolvarea acestei probleme, **reflectează** asupra contribuției fiecărui coleg și asupra propriei contribuții.

PRINCIPIILE ÎNVĂȚĂRII DIN PERSPECTIVA PBL: Colaborare, Construcție, Contextualitate și Autodirijare (CCCA)

PBL este o abordare educațională centrată pe student des utilizată în cadrul învățământului superior. Multe universități, de-a lungul întregului glob, mai ales medicale, au implementat PBL. Argumentul central al acestei practici este că învățarea bazată pe probleme este fundamentată pe patru interpretări moderne ale învățării: colaborare, construcție, contextualitate și autodirijare (CCCA), privite acum ca principii de bază (Dolmans și colab., 2005).

Frambach și colab.(2012) concluzionează într-un studiu că: "Se pare că PBL poate fi aplicat în diferite contexte culturale. Cu toate acestea, globalizarea nu postulează uniformitatea proceselor, alternativele din punct de vedere cultural putând fi dezvoltate". Cu alte cuvinte, simpla copiere a strategiei, indiferent de context, poate fi discutabilă, dar aplicarea principiilor CCCA de învățare (ex.: sub forma învățării bazate pe cazuri, proiect, lucru în echipă sau bazate pe provocări) ar putea fi cu adevărat utilă.

Colaborare

Colaborarea nu este o chestiune de împărțire a sarcinilor în rândul cursanților, ci implică o interacțiune reciprocă și o înțelegere comună a unei probleme. Învățarea prin colaborare are loc atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții: participanții au un obiectiv comun, responsabilități comune, sunt dependenți reciproc și trebuie să ajungă la un acord printr-o interacțiune deschisă.

Construcție

Principiul constructiv de învățare subliniază faptul că învățarea este un proces activ în care studenții construiesc sau reconstruiesc rețelele lor de cunoștințe. Învățarea este un proces de creare a sensului și de construire a interpretărilor personale a lumii bazate pe experiențe și interacțiuni individuale.

Contextualitate

Învățarea are loc întotdeauna într-un context, situația în care se dobândește cunoașterea determină utilizarea cunoștințelor. Transferul poate fi facilitat prin ancorarea învățării în contexte semnificative, relevante pentru experiența trecută, actuală și viitoare a celor care învață.

Autodirijare

Învățarea autodirijată implică faptul că studenții joacă un rol activ în planificarea, monitorizarea și evaluarea procesului de învățare.

- Planificarea - studentul începe cu examinarea unei varietăți de modalități de a aborda o sarcină, stabilește un obiectiv clar, selectează strategii pentru atingerea obiectivului și identifică eventuale obstacole în calea atingerii obiectivului.
- Monitorizarea - studentul este conștient de ceea ce face și anticipează ce trebuie făcut în continuare.
- După finalizare, evaluarea are loc atât asupra procesului, cât și asupra produsului procesului de învățare. Reflecția joacă un rol important în procesul de autoreglare (Dolmans și colab., 2005).

Bibliografie

- Barr, R. J. and Tagg, J. (1995) From Teaching to Learning: A New Paradigm for Understanding Education, *Change* 27, 6, pp 12-25.
- Barrett, T., Mac Labhrainn, I. & Fallon, H. (2005) *Handbook of Enquiry & Problem Based Learning*. Galway: CELT, pp 13.
- Dart, J., Trinity, L., & Saints, A. (2009) *Learning and Teaching Guide: Problem Based Learning in Sport, Leisure and Social Sciences*, Higher Education Academy Network for Hospitality, Leisure, Sport and Tourism, pp 4.
- Dolmans, Diana HJM, et al. Problem-based learning: Future challenges for educational practice and research. *Medical education* 39.7 (2005): 732-741.
- Frambach JM, Driessen EW, Chan LC & Van der Vleuten CPM (2012). Rethinking the globalisation of problem-based learning: how culture challenges self-directed learning. *Medical Education*, 46, pp 738-47.
- Irish Case Studies and International perspectives, Galway: AISHE and NUI Galway.
- Kirschner, P., Sweller, J. & Clark, R. (2006) Why Minimal Guidance During Instruction Does Not Work: An Analysis of the Failure of Constructivist, Discovery, Problem-Based, Experiential, and Inquiry-Based Teaching. *Educational Psychologist*, 41(2), pp 75-86.
- Mac Labhrainn, and H. Fallon (eds.) *Handbook of Enquiry and Problem-based Learning*;
- Moust, J. H., Berkel, H. V., & Schmidt, H. G. (2005). Signs of erosion: Reflections on three decades of problem-based learning at Maastricht University. *Higher education*, 50(4), pp 665-683.
- O'Rourke, K. and Kahn, P. (2005) Understanding Enquiry-based Learning, in T. Barrett, I.

Contexte în care funcționează PBL

Conceptul PBL a fost inovat de Barrows și Tamblyn în școala medicală din Universitatea McMaster, Hamilton, în anii 1960. Acest concept a apărut ca răspuns la educația medicală tradițională care a fost pusă sub semnul întrebării din perspectiva eficacității și a relevanței în practica medicală (Barrows, 1996). Curricula PBL au fost dezvoltate cu scopul de a stimula învățarea în rândul studenților, ajutându-i pe aceștia să vadă relevanța și aplicabilitatea cunoștințelor în rolurile lor viitoare. Această formă de predare centrată pe student a fost preluată mai apoi de alte instituții și adaptată atât pentru ciclul universitar, cât și pentru liceu și gimnaziu, iar mai recent și pentru abordarea online a educației (Barrows, 1996). Mai mult, acest model nu s-a oprit numai la domeniul medical, ci s-a extins în mai multe arii precum științe, matematică, drept, educație, economie, afaceri, studii sociale și inginerie (Gasser, 2011, *apud* Barrows, 1996). Woods, în anul 1994, a dezvoltat PBL-ul în inginerie la Universitatea McMaster aproape pe o perioadă la fel de îndelungată ca și implementarea în domeniul medical, iar Stinson a dezvoltat un program MBA bazat total pe programa PBL. Tot el a introdus acest concept în curricula ultimului an universitar în domeniul afacerilor la Universitatea Ohio, iar Gijssels, în 1995, a dezvoltat la Maastricht curricula PBL în domeniul afacerilor (Barrows, 1996).

În rândurile următoare, ne vom opri asupra universităților care folosesc curricula PBL în momentul de față, ca apoi să insistăm asupra abordării Universității din Maastricht, universitatea cu care am colaborat în proiectul *Sistem integrat de perfecționare psihopedagogică continuă pentru cadrele didactice universitare în Universitatea de Vest din Timișoara*.

AALBORG UNIVERSITET

Această universitate daneză a fost fondată în 1974, este formată din 3 campusuri în Aalborg, Esbjerg și Copenhaga și oferă atât studii de licență, cât și de master, și doctorat. Domeniile pe care le acoperă sunt variate: științele socio-umane, tehnologia informației, design, inginerie, științe exacte și medicină. Curricula universității sunt bazate pe PBL. Se vorbește chiar de Aalborg PBL Model, un model recunoscut și valorizat la nivel internațional.

UNIVERSITY of LIMERICK

OLLSCOIL LUIMNIGH

Universitatea a fost fondată în anul 1972 ca Institut Național de Învățământ Superior, primind titlul de universitate în anul 1989. Situată în Dublin, Irlanda, universitatea acoperă prin facultățile sale următoarele domenii: economic, educație și științe ale sănătății, științe și inginerie, arte, științe umaniste și științe sociale. Abordarea procesului de formare în această universitate este centrată pe un model educațional bazat pe PBL

THE UNIVERSITY OF QUEENSLAND

A U S T R A L I A

Fondată în anul 1909, aceasta este a 5-a universitate ca vechime din Australia. Situată în Brisbane, Queensland, oferă studii de licență, master și studii doctorale printr-un colegiu și șase facultăți. Universitatea se distinge prin folosirea PBL-ului pentru întreg programul educațional oferit.

REPUBLIC POLYTECHNIC

Universitatea a fost fondată în anul 2002 și prezintă primul sistem educațional din Singapore care folosește PBL pentru toate programele de diplomă. Instituția este formată din 7 școli: școala de management și comunicare, școala de științe aplicate, școala de inginerie, școala de sport, sănătate și timp liber, școala de ospitalitate, școala de implementare și aplicare a sistemelor informatice și școala de tehnologie și artă. Toate programele de formare sunt livrate prin utilizarea abordării PBL.

Maastricht University

Universitatea se află în orașul cu același nume, în Olanda. Fondată în 1976, este a-II-a cea mai tânără universitate olandeză și include un număr de șapte facultăți: Medicină, Psihologie și Neuroștiințe, Afaceri și Economie, Drept, Arte și Științe sociale, și Științe umaniste. În anul 2017, a fost clasată pe locul 103 în topul Academic Ranking of World Universities și este recunoscută ca unul dintre cele mai prestigioase centre academice și de cercetare din Europa. Filosofia predării la nivelul universității se bazează pe investirea studentului în rolul de principal responsabil în ceea ce privește propria educație. Conform propriilor lor statistici, aproximativ 51% din studenții universității sunt străini, contabilizând mai mult de 100 de naționalități. Universitatea din Maastricht este foarte cunoscută atât la nivel

național, cât și internațional pentru utilizarea modelului PBL în toate programele pe care le oferă.

La Maastricht, forma de PBL diferă în funcție de programul de studiu. Grupurile de instruire pot fi mai mici sau puțin mai mari, iar unele programe utilizează învățarea bazată pe proiecte sau bazată pe cercetare. Cursurile sunt organizate în blocuri/module de (în mod normal) opt săptămâni, iar fiecare curs sau bloc se încheie cu o evaluare. În fiecare săptămână, studenții participă la două tutoriale, iar pe lângă acestea au cursuri, sesiuni de practică sau workshopuri care vizează dezvoltarea competențelor transversale (ex. gândire critică, lucru în echipă, tehnici de învățare etc.). Sub orice formă este prezentat, conținutul va fi întotdeauna orientat spre studiile de caz care fac obiectul tutorialilor.

Bibliografie

- Barrows, H. S. (1996). Problem-based learning in medicine and beyond: A brief overview. *New directions for teaching and learning*, 1996(68), 3-12.

Resurse electronice

- <https://www.maastrichtuniversity.nl/>
<http://www.en.aau.dk/>
<https://www.ul.ie/>
<http://www.uq.edu.au/>
<https://www.rp.edu.sg/>

Avantajele și dezavantajele abordării PBL

Efervescența contextelor social-politice, iminența inteligenței artificiale și dinamica cu care se confruntă piața de muncă determină schimbări rapide, încât uneori universitățile nu au timp să se adapteze nevoilor comunității. De-a lungul deceniilor, în încercarea de a ține pasul cu aceste schimbări, au fost formulate diferite conceptualizări pedagogice.

În ceea ce privește contextul universitar, educația și cercetarea academică merg mână în mână. Un sistem tradițional de predare este mai potrivit decât un sistem bazat pe multidisciplinaritate și cu o altfel de abordare decât cea cu care suntem obișnuiți deja? Există date empirice care să dovedească eficacitatea unei abordări ca cea a Problem-Based Learning (PBL)?

PBL a devenit o abordare pedagogică foarte populară în ultimii ani. Conform lui Saveri, PBL este „o abordare care are ca specific instruirea centrată pe student care le permite acestora să desfășoare activități de cercetare, să integreze teoria și practica și să aplice cunoștințele și aptitudinile pe care le au pentru a dezvolta o soluție viabilă la o problemă definită” (Savery, 2006, p. 6). Pe de altă parte, am considerat că metodele tradiționale de învățare sunt bazate pe cursuri susținute în fața unui număr mare de studenți, centrate pe cunoștințele profesorului în cadrul unor curricula ale căror conținuturi sunt compartimentate (ex.: în medicină, instruirea ar fi defalcată în farmacologie, anatomie etc.) (Barrows, 2002).

PBL este utilizat ca design metodologic pentru predare în domenii ca cel medical, inginerie, știință și economie de mai bine de 40 de ani. Deși s-au efectuat numeroase studii pentru a investiga eficiența instruirii PBL în comparație cu alte forme de instruire, nu s-a ajuns la un consens în ceea ce privește valoarea PBL.

Kirschner, Sweller & Clark (2006) oferă o analiză critică asupra abordării PBL. Ei sugerează că motivele care asigură popularitatea acestei abordări sunt fondate pe dovezi neclare. Principalele presupuneri pe care se bazează [1. *Elevii care își construiesc propriile soluții conduc la cea mai eficientă experiență de învățare*; 2. *Cunoașterea poate fi obținută cel mai bine prin experiența bazată pe procedurile disciplinei* (p.76)] sunt contrate de evidențe științifice numeroase și lipsite de ambiguitate. Mai exact, există dovezi care demonstrează că „ghidarea minimă în timpul instruirii este semnificativ mai puțin eficace și eficientă decât ghidarea special concepută pentru a sprijini procesarea cognitivă necesară pentru învățare” (p.76).

Pe de altă parte, lucrarea realizată de către Duncan, Lyons și Al-Nakeeb (2007) raportează impactul PBL în domeniul biomecanicii sportive și a exercițiilor fizice, studenții prezentând un nivel mai ridicat de autonomie, angajament și entuziasm în comparație cu modulele tradiționale livrate.

În conformitate cu sinteza realizată de Dart (2009), în cazul tuturor abordărilor pedagogice în general, trebuie luate în considerare atât avantajele, cât și dezavantajele PBL, atât pentru management, cât și pentru profesori și studenți.

Mai jos, prezentăm un mic rezumat al celor mai frecvente mențiuni asupra principalelor avantaje și dezavantaje:

Avantaje	Dezavantaje
Inspiră și le dezvoltă studenților o mentalitate activă de învățare, studenții fiind mai implicați în procesul de învățare.	Deleagă o prea mare responsabilitate studentului.
Poate facilita "învățarea de profunzime", îmbunătățește cunoștințele de conținut, păstrează și îmbunătățește înțelegerea.	Cu o participare sporită, această abordare ar putea să nu fie stilul preferat de învățare al studenților.
PBL permite studenților să se angajeze într-un „proces de străduință”, încurajându-i să învețe conținutul și să-și dezvolte abilitățile de gândire critică, dezvoltând în cele din urmă cursanții care vor învăța pe tot parcursul vieții.	Studenții ar putea să nu aibă încredere în utilizarea abordării PBL. Studenții ar putea vedea o cererea excesivă legată de timpul lor (ex: trebuie să găsească singuri resursele bibliografice mai degrabă decât să le fie furnizate).
Dezvoltă independența studenților, abilitățile de rezolvare a problemelor și abilități de învățare autodirijată.	Plasează cerințe suplimentare asupra resurselor de timp, de personal, săli de susținere a orelor etc.
Facilitează dezvoltarea abilităților de comunicare ale studenților.	Munca în echipă, unde studenții mai buni susțin lipsa de efort a colegilor neimplicați.
Utilizează „problemele reale ale lumii” care au rezonanță și relevanță pentru studenți și pentru carierele lor viitoare.	Studenții sunt într-o stare de incertitudine cu privire la obiectivele modului sau standardul de lucru necesar. Studenții nu știu cât de mult să se pregătească (fie se pregătesc prea mult, fie prea puțin).
O abordare care este, potențial, mai plăcută pentru studenți și pentru personalul didactic.	Rezistența tutorilor de a se angaja în a preda prin utilizarea sistemului PBL.

Dezavantajele menționate mai sus pot fi surmontate doar în cadrul unei planificări atente a curriculei, cu explicații pentru studenți și cu monitorizare în timpul implementării (Dart, 2009).

Implementarea cu succes a PBL este în mod critic dependentă de abilitățile instructorului în construirea activă a învățării și cunoașterii elevilor (Amador, Miles și Peters, 2006; Duch și alții, 2001). Foarte important de menționat este și faptul că PBL poate sprijini dezvoltarea unei game de abilități „soft” (soft skills), precum: abilitățile de cercetare, negociere și lucru în echipă, citirea și scrierea academică, și comunicarea orală (Johnson, Johnson & Smith, 1998).

În concluzie, PBL oferă o abordare mai provocatoare, mai motivantă și mai plăcută a învățării. Toate acestea ar putea reprezenta o rațiune suficientă pentru a ne inspira din practica PBL, ale cărei costuri de implementare nu sunt colosale (Norman & Schmidt, 2016).

Bibliografie

- Allen, D. E., Donham, R. S., & Bernhardt, S. A. (2011). Problem-based learning. *New directions for teaching and learning*, 2011(128), 21-29.
- Amador, J. A., Miles, L., and Peters, C. B. *The Practice of Problem-Based Learning: A Guide to Implementing PBL in the College Classroom*. Bolton, Mass.: Anker, 2006.
- Barrows, H. S. (2002). Is it Truly Possible to Have Such a Thing as dPBL? *Distance Education*, 23(1), 119-122.
- Allen, D. E., Donham, R. S., & Bernhardt, S. A. (2011). Problem-based learning. *New directions for teaching and learning*, 2011(128), 21-29.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., and Smith, K. A. Cooperative Learning Returns to College: What Evidence Is There that It Works? *Change*, July-Aug. 1998, 27-35.
- Kirschner, P., Sweller, J. & Clark, R. (2006) Why Minimal Guidance During Instruction Does Not Work: An Analysis of the Failure of Constructivist, Discovery, Problem-Based, Experiential, and Inquiry-Based Teaching. *Educational Psychologist*, 41(2): 75-86.
- Norman, G. R., & Schmidt, H. G. (2016). Celebrating 50 volumes curricula: theory, practice and paper darts.
- Savery, J. R. (2006). Overview of problem-based learning: Definitions and distinctions. *Interdisciplinary Journal of Problem-based Learning*, 1(1), 3.

Un proiect marca CDA-UVT (CNFIS-FDI-2017-0518)

Sistem integrat de perfecționare psihopedagogică continuă pentru cadrele didactice universitare în Universitatea de Vest din Timișoara

Centrul de Dezvoltare Academică (CDA) al Universității de Vest din Timișoara (UVT) a implementat în perioada iunie-decembrie 2017 un proiect de dezvoltare instituțională. Proiectul intitulat Sistem integrat de perfecționare psihopedagogică continuă pentru cadrele didactice universitare în Universitatea de Vest din Timișoara și-a propus creșterea calității activităților didactice prin dezvoltare de activități de instruire centrate pe student și dezvoltare de competențe.

Programul de formare din cadrul proiectului a vizat popularizarea în rândul comunității cadrelor didactice din UVT a învățării bazată pe probleme (eng., Problem Based Learning/PBL) ca metodă inovativă de predare centrată pe student. Am căutat cel mai relevant exemplu de bune practici în PBL și am decis să apelăm la Universitatea din Maastricht. Inițial, un grup de cadre didactice a beneficiat printr-un program de formare extins de experiența colegilor de la Universitatea din Maastricht (MU), iar ulterior, informațiile legate de procesul de predare de acolo au fost împărtășite și altor peste 150 de colegi din UVT.

A fost selectat un grup de 12 cadre didactice dornice să-și dezvolte stilul de predare printr-o abordare menită să răspundă inovator nevoilor și intereselor studenților. Acestea au parcurs o serie de activități de formare desfășurate treptat pe parcursul celor 6 luni: a) activități față în față derulate la Timișoara sub coordonarea unui reprezentant al Universității din Maastricht; b) program (abordat blended learning) de formare în PBL prin PBL și c) vizită de o săptămână la Maastricht pentru a completa conceptele teoretice și a oferi profesorilor noștri șansa de a intra în săli de curs și de tutorial, de a trăi alături de studenții olandezi experiența învățării bazate pe probleme. Alături de cele 12 cadre didactice, în proiect au fost implicați și cei 5 membri ai echipei operaționale a CDA.

Întoarse în țară, cu dovada clară că studenții pot fi motivați să învețe și cunoștințele necesare pentru a exemplifica modalități de aplicare a metodei și în sistemul românesc de educație universitară, cele 12 cadre didactice au pregătit pentru colegii din facultățile în cadrul cărora predau o serie de workshopuri. Scopul acestor activități practice a fost acela de a populariza PBL și de a face pași suplimentari în ceea ce privește un învățământ modern centrat pe student la Universitatea de Vest din Timișoara. Accesând site-ul CDA (cda.uvt.ro) puteți cunoaște echipa și propune colaborări interesante în sprijinul învățământului centrat pe student și al calității educației universitare românești.

De la stânga la dreapta: Corina Turşie, Annechien Deelman, Simona Adam, Silvia Toth, Alexandra Rusu, Isabela Drămnesc, Bogdan Boldea, Valentina Mureşan, Aurora Murgea, Ana Maria Radu Pop, Ramona Ivan, Stârc Flaminia, Loreni Baci, Mariana Craşovan, Izabella Smarandache, Velibor Mladenovici, Daniel Iancu

Am rugat cele 12 cadre didactice să împărtăşească din experienţa lor cu întreaga comunitate. Iată ce ne-au spus:

„La unul dintre tutoriale, profesorul (tutorele) absentă din motive personale. Impresionant a fost faptul că întregul tutorial s-a desfăşurat ca şi cum profesorul ar fi fost prezent. Faza de post-discussion s-a făcut ca la carte şi a durat o oră. La fel, faza de pre-discussion a fost tratată de către studenţi cu seriozitate maximă.

Uimitor pentru mine a fost şi faptul că niciunul dintre participanţi nu a încercat să profite de absenţa tutorelui şi că toţi păreau să înţeleagă motivul pentru care se aflau acolo: să înveţe (pentru ei!), să se implice şi să înveţe să se implice. Pe scurt, lăseau impresia unor persoane responsabile, care au ales să facă ceva şi nu a unor persoane care s-au pomenit că li se întâmplă ceva. Această responsabilizare a studenţilor este unul dintre conceptele-cheie ale unui învăţământ de calitate.”

Lector univ. dr. Ana-Maria RADU-POP
Facultatea de Litere, Istorie şi Teologie

„Aveam nevoie de cursul despre învățarea pe bază de rezolvare de probleme (PBL). Dacă ar fi să rezum în câteva cuvinte punctele forte cu care am rămas după parcurgerea sa, le-aș subsuma ideii-cheie a importanței creării unui mediu de învățare centrat pe student. În acest scop, este esențial să ne preocupăm de dezvoltarea cunoștințelor noastre despre modul în care funcționează învățarea, alături de cele privitoare la subiectele predate. În mod tradițional, profesorul deține controlul asupra procesului de învățare, iar studenții au prea puțin (dacă nu deloc) posibilitatea de a alege ce învață și cum să facă acest lucru. Și, totuși, nici un angajator nu va căuta vreodată un absolvent care știe să ia notițe și excelează la examenele de tip grilă.

Învățarea pe bază de rezolvare de probleme este diferită. Studenții sunt încurajați să își asume noi roluri și responsabilități care le depășesc cu mult pe acelea de a asculta, a lua notițe la curs și a trece cu bine examenele. Este o învățare care creează mediul ce le permite studenților să dețină controlul asupra experienței lor de învățare și îi încurajează să facă alegeri cu privire la ceea ce vor învăța, cum anume și nu numai. Ei se pregătesc în același timp să se adapteze cerințelor pieței muncii și, în primul rând, să fie cetățeni angajați.”

Lector univ. dr. Flaminia STÂRC-MECLEJEAN
Facultatea de Drept

„Toate modulele de formare au fost interesante și au condus la o bună înțelegere a ceea ce înseamnă sistemul centrat pe student (cazul PBL), dar poate cea mai interesantă întâlnire a fost cea cu Herco Fonteijn, în care pe lângă actualitatea informațiilor, am rămas cu întrebarea La ce le folosește studenților mei acest curs? Mi-am pus întrebări despre competențele necesare pe piața forței de muncă în 2035-2075 și am aflat despre cum îi pot implica pe studenții mei în dezvoltarea de materiale.”

Lector univ. dr. Valentina Carina MUREȘAN
Facultatea de Litere, Istorie și Teologie

„Cel mai mult mi-a plăcut tutorialul de Microeconomie la care am asistat. Spre deosebire de celelalte, acesta urmărea întocmai principiile teoretice ale PBL, iar atmosfera din clasă a fost senzațională. Studenții erau cu toții pregătiți, știau exact ce trebuie să facă, participau la discuții, arătând nu doar că au citit, dar că sunt capabili să facă analiza critică a informațiilor și să dezbată. Tutorele a reușit să nu intervină decât minimal, punându-le doar întrebări care să îi ducă în direcția corectă, dar fără a pune problema foarte clar sau a oferi el răspunsurile.”

Conf. univ. dr. Aurora MURGEA
Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor

„Am asistat la două activități de tutoriat din cadrul disciplinei Cultural Pluralism, studiată în anul II la programul de licență în Arts and Culture. Am fost plăcut impresionată de nivelul de pregătire al studenților și de gradul lor de implicare în activitate. Mi s-a părut foarte interesant rolul tutorelui și felul în care a facilitat atingerea obiectivelor de învățare pe care și le-au stabilit studenții. Nu în ultimul rând, am apreciat entuziasmul tuturor față de PBL și modul în care Problem Based Learning-ul a contribuit la îmbunătățirea sentimentului de apartenență la comunitatea academică a Universității din Maastricht.”

Lector univ. dr. Simona ADAM

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

“În esență, PBL pregătește critical DO-ers, adică nu doar oameni care au gândire critică, ci oameni prezenți, capabili de acțiune critică. În urma vizitei la Universitatea din Maastricht și a parcurgerii programului asupra a ce înseamnă Problem Based Learning, pot spune că acest sistem de predare este gândit să formeze generația de oameni ai viitorului, echipați cu competențe durabile, adaptabili pe o piață a muncii în permanentă schimbare.

Deși performează excelent la capitolul cercetare (locul 6 în lume între universitățile tinere), retorica de marketing a Universității din Maastricht are în centrul său angajabilitatea absolvenților, iar tot sistemul pare a lucra la asta: metode inovative de predare pe care absolut toate cadrele didactice trebuie să le utilizeze și care pun lumina reflectoarelor pe student, nu pe profesor, în sala de clasă; lista anuală de workshopuri oferite de universitate studenților, targetând soft skills; premiarea studenților implicați civic; stagiul obligatoriu de studii în străinătate sau internship în țară, pe tot parcursul semestrului 1 al anului 3 de facultate.

M-au impresionat cifrele prezente pe site-ul fiecărei facultăți, legate de gradul de angajare a absolvenților la 6 luni de la absolvire. Asta îmi doresc pentru universitatea noastră: să oferim șanse reale de angajare absolvenților. Să îi pregătim să își propună activ scopuri de atins și să fie echipați pentru a le atinge. Să le canalizăm energia și să îi responsabilizăm pentru a vedea fiecare zi de studenție ca fiind o zi mai aproape de cariera dorită. Motivația este cheia. Motivația studenților, dar și a profesorilor.”

Lector univ. dr. Corina TURȘIE

Facultatea de Științe Politice, Filosofie și Științe ale Comunicării

Conferința Națională Educația Azi și Gala Profesorului Bologna

18 – 19 mai 2018, Timișoara, Universitatea de Vest din Timișoara

Stimate cadre didactice,

Ne dorim să vă oferim un suport practic pentru a cunoaște cât mai în profunzime problematica aplicării PBL în contextul sistemului universitar românesc. De asemenea, în vederea îmbunătățirii procesului didactic universitar, dorim să ne asigurăm de un dialog constructiv, bazat pe experiențe didactice din diferite domenii de activitate.

Astfel, vă invităm în cadrul dublului eveniment Conferința Națională Educația Azi și Gala Profesorului Bologna, desfășurate în 18-19 mai 2018 să deveniți parteneri activi ai acestui demers prin acceptarea invitației CDA de a participa la workshop-urile facilitate de către colegii noștri care au luat parte la proiectul Sistem integrat de perfecționare psihopedagogică continuă pentru cadrele didactice universitare în Universitatea de Vest din Timișoara și care sunt dornici de a vă împărtăși experiența de la Maastricht.

Detalii despre conferință găsiți [aici](#).

Pentru cei interesați să participe la atelierele PBL vă invităm să vă înscrieți completând [formularul de participare](#) până în data de 10.05.2018.

După etapa de înscriere, vă vom trimite o nouă invitație pentru confirmarea participării și informații concrete privind modalitatea de desfășurare.

Vă mulțumim,
Echipa CDA

